

ביאור הדף מסכת בבא בתרא דף ע"ג

משנה. המוכר את הספינה מכר יחד עמה את התורן ואת הנס דהיינו המפרש, ואת העוגין דהיינו העוגנים, ואת כל המנהיגין אותה דהיינו המשוטים.

אבל לא מכר עמה לא את העבדים ולא את המרצופין שבהם שמים את הסחורה, ולא את האנטיקי שהיא הסחורה עצמה שמונחת בה, ובזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה הרי כולן מכורין.

גמרא. אומרת הגמרא שתורן המוזכר בגמרא הוא מה שנקרא בזמננו איסקריא שהוא העמוד שעליו פורשים את המפרש, והמקור לכך שתורן העמוד הגבוה הוא כפי שנאמר בפסוק ביחזקאל "ארז מלבנון לקחו לעשות תורן עליך".

ונס שנאמר במשנה הכוונה למפרש וכפי שנאמר ביחזקאל "שש ברקמה ממצרים היה מפרשך להיות לך לנס".

ועוגין שנה רבי חייא שהכוונה לעוגינין שעוצרים ומעכבים את הספינה וכפי שנאמר ברות "הלהן תשברנה עד אשר יגדלו הלהן תעגנה לבלתי היות לאיש".

ומנהיגין ביאר ר' אבא שהכוונה למשוטים של הספינה, ורואים שהם חלק מעיקר הספינה כפי שנאמר ביחזקאל "אלונים מבשן עשו משוטיך", וכן נאמר "וירדו מאניותיהם כל תופשי משוט".

מביאה הגמרא ברייתא שהמוכר את הספינה מכר את האיסקלה שהוא הכבש שעולים בו לספינה, ואת בור המים שבתוכה, ורבי נתן אומר שהמוכר את הספינה מכר את הביצית, וסומכוס אומר שהמוכר את הספינה מכר את הדוגית, וביאר בא שביצית ודוגית הם אותו דבר, ושניהם זו הסירה הקטנה שנמצאת על גבי הספינה, אלא שרבי נתן היה בבלי וקרה לסירה זו בוצית כפי שאומרים האנשים בלשון בבל 'בוציאתא דמיאשן', שהכוונה לנהר קטן שיש בו רק ספינות קטנות, וסומכוס שהיה בן ארץ ישראל קרה לסירה זו דוגית על פי הכתוב בעמוס "ואחרייתכן בסירות דוגה".

הערה - לכל המעשים האלו ישנו הסברים נפלאים על דרך האגדה במהרש"א ולא הבאנו אותם מפאת קוצר הזמן.

מביאה הגמרא שאמר רבה שספרו לו יורדי הים שיש גל גדול שמטביע את הספינה, שהוא מלאך מזיק הנראה כאש לבנה, וכאשר הכו בו במקלות שהיה חקוק בהם 'אהיה אשר אהיה יה' צבאות אמן אמן סלה' הוא נח.

ואמר רבה שספרו לו יורדי הים, על גלים שבין גל לגל יש ג' מאות פרסות, וגובה כל גל ג' מאות פרסות, ובאחד הפעמים השליך אותו הגל לגובה הכוכבים עד כדי שראה כוכב קטן שהיה בגודל של בית זרע של מ' כור חרדל, ואם היה מגל משליך אותו קרוב יותר, היה נשרף מחומו של הכוכב.

וסיפר רבה שהגל אמר לחברתו, שכיון שאנו כל כך גבוהים בוא נשטוף ונאבד את העולם, והשיב לו הגל השני שבא וראה את גבורתך בוראך, שמלא חוט חול מונע מאיתנו לעבור ליבשה, וכפי שנאמר בירמיה "האותי לא תיראו נאם ה' אם מפני לא תחילו אשר שמתי חול גבול לים חוק עולם ולא יעברנהו".

ואמר רבה שהוא ראה את הורמין בר לילית שנולד מאדם שבא על השידה, והיה דר בין האנשים, וכוחו היה רב, וכאשר היה רץ על שיני החומה של העיר מחוזא, והיה פרש רץ בדרך שתחת החומה, לא היה הפרש יכול לעקוף אותו.

והיה מעשה שהוא היה רוכב על ב' פרידות, שכל אחת מהם הייתה על גשר אחר שמעל נהר דרוגנג, כשהוא קופץ מפרידה לפרידה, ובאותו הזמן אוחז בידו ב' כוסות יין והוא מוריק את היין מאחת מהם לשנייה, ולא נטפה טיפה אחת לקרקע, ובאותו היום היתה סערה כפי שנאמר בתהילים "יעלו שמים ירדו תהומות" וכאשר שמעו זאת בבית מלך השדים הרגוהו על שהראה את כוחו לבני האדם, (או בבית המלך של בני האדם כי פחדו מכוחו).

עמוד ב'

ואמר רבה שהוא ראה ראם בן יומו שגודלו כהר תבור, ואומרת הגמרא שגודלו של הר תבור הוא ד' פרסאות.

והוסיף רבה שאורך צווארו של הראם ג' פרסאות, ומקום הנחת ראשו כששוכב על הקרקע הוא פרסה וחצי, וכאשר הטיל גללים בירדן נסכר הירדן באותה השעה.

ואמר רבה בר בר חנה שהוא ראה צפרדע שהייתה גדולה ככרך שנקרא אקרא הגרוניא, שגודלו שישים בתים. ובא תנין ובלע את הצפרדע, ובאה עורב ובלעה את התנין וישבה בענף שעל אילן, ומכאן רואים מה גדול כח האילן. **ואמר** רב פפא בר שמואל שאילו הוא לא היה שם הוא לא היה מאמין לזה.

ואמר רבה בר בר חנה שהיה מעשה שהוא שט בספינה, וראה דג גדול שמת כיון שנכנס לו שרץ קטן בנחיריו, והמים דחוהו מהים ליבשה, וכשנפלט ליבשה חרבו ממנו שישים כרכים. ואכלו מבשרו שישים כרכים ומלחו ממנו שישים כרכים שהיו רחוקים יותר, והוציאו מגלגל עין אחת שלו שלוש מאות חביות של שמן. **וכשחזר** משם רבה ב"ב חנה לאחר י"ב חודש ראה שבונים מעצמותיו של הדג את הכרכים שהחריב.

וסיפר רבה בר בר חנה שהיה מעשה שהוא שט בספינה וראה דג שהיה חול על גבו, והם היו סבורים שזו יבשה, וירדו עליה ואפו ובישלו על גבי הדג, וכאשר התחמם הדג הוא התהפך, ואילולי שהספינה הייתה קרובה הם היו טובעים.

וסיפר רבה בר בר חנה שבאחד הפעמים כשהוא היה שט בספינה, עבר דג מולם ולקח לספינה לעבור מסנפיר אחד של הדג לשני שלושה ימים ושלושה לילות, ואף שהדג שט למול הספינה, ומהירות הספינה הייתה גבוהה שבזמן שאדם היה מחמם קומקום של מים היא הייתה נוסעת שישים פרסאות. ומהירות זו היא כל כך גבוהה, עד כדי שאם אדם היה יורה חץ לכיוון ההתקדמות של הספינה היא הייתה עוקפת את החץ. **ואמר** רב אשי שדג זה הוא מהדגים הקטנים שבים שהרי היה לו ב' סנפירים ולדגים הגדולים יש רק סנפיר אחד.

ואמר רבה בר בר חנה שהיה מעשה שהוא היה שט בספינה, והם ראו ציפור שעומדת במים עד קרסוליה וראשה מגיע לרקיע, וכיון שראו שהציפור עומדת במים והיו סבורים שהמים נמוכים רצו לרדת למים להתקרר, ויצאה בת קול ואמרה שלא ירדו כיון שהמים שם כל כך עמוקים עד כדי ששבע שנים קודם לכן נפל שם לנגר אחד גרזן, והוא עדיין לא הגיע לקרקעית הים. **אמנם** אומרת הגמרא שהסיבה שהגרזן לא הגיע לקרקעית, זה מחמת שהמים גועשים שם ולא מחמת גובה המים בלבד.

ואמר רב אשי שאותו העוף נקרא זיז ש-די כפי שנאמר בתהילים "זיז ש-די עמדי" שראשו מגיע לרקיע.

ואמר רבה בר בר חנה שפעם אחת הוא הלך במדבר וראה אוזים שמנים שנפלו נוצותיהם מרוב שומן, ונשפכו נחלי שומן תחתם, ושאל אותם רבה ב"ב חנה האם יש לו בהם חלק לעולם הבא, ואחד מהם הראה לו את הכנף והשני את ירכו לרמז שזה חלקו לעולם הבא.

וכשסיפר רבה ב"ב חנה את המעשה לרבי אלעזר אמר לו שעתידין ישראל ליתן עליהן את הדין שמחמת עוונותיהם המשיח לא בא והם סובלים ויש להם צער בעלי חיים.

ואמר רבה בר בר חנה שפעם אחת הוא היה הולך במדבר יחד עם סוחר ישמעאלי ואותו הסוחר היה מריח עפר וידע לומר לפי זה מה המרחק בין אותו העפר למקור מים, וכשהיו במרחק ח' פרסאות ממקור מים נטל רבה ב"ב חנה עפר ושאל אותו כמה המרחק למים והוא הריח והשיב ח' פרסאות וכן כשהיו במרחק ג' פרסאות, ואף כשהפך ביניהם, ידע הישמעאלי להריח ולומר לו כל עפר מהיכן הוא.